

Poznań, Wrocław, Warszawa, dnia 10 maja 2013 roku.

Memorandum w sprawie przyszłości radiofonii w Polsce

W związku z procesami cyfryzacyjnymi toczącymi się aktualnie w obrębie radiofonii europejskiej, organizatorzy konferencji Cyfrowa Polska dla Wszystkich, w tym sesji Teraz Radio! – Post Scriptum, która miała miejsce w dniu 6 kwietnia 2013 r. w ramach Poznań Media EXPO 2013, uznali za niezbędne sporządzenie memorandum skierowanego do władz państwowych i organów mających możliwość decydowania o przyszłości radiofonii, która jest istotnym elementem krajobrazu mediów elektronicznych. Obserwując znaczne przyspieszenie cyfryzacji radiofonii w wielu krajach Europy uznajemy za niezbędne podjęcie konkretnych działań w tym obszarze także i w Polsce. Nie będzie to możliwe bez stworzenia, wzorem innych krajów, spójnego planu cyfryzacji oraz określenia szczegółowych warunków do tego, aby radiofonia w Polsce mogła przejść cyfrową metamorfozę w sposób możliwie łagodny, bez ponoszenia zbędnych kosztów tak finansowych, jak i społecznych. Konieczne tu będzie wsparcie władz państwowych, które mają określone obowiązki w zakresie dostarczania obywatelom informacji oraz zapewnienia im dostępu do edukacji i dóbr kultury. Kończący się właśnie proces cyfryzacji telewizji naziemnej wykazał jak ważne jest w tego typu przedsięwzięciach wsparcie rynku ze strony administracji państwowej.

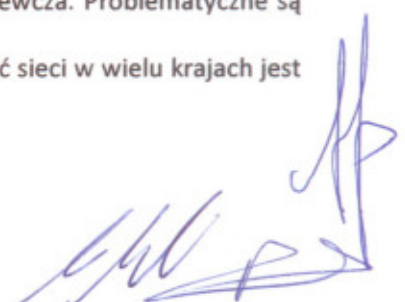
1. Radio pozostaje ciągle bardzo popularnym środkiem masowego przekazu o ogromnym znaczeniu kulturowym, nie tylko w Polsce, ale też w całej Europie. Radio jest słuchane o każdej porze i w każdym miejscu. Także w ruchu. I co najważniejsze usługa ta jest bezpłatna dla odbiorców.
2. Rozwój radia FM, znanego od dziesięcioleci, ograniczony jest brakiem dostępnego widma częstotliwości, nie daje możliwości uzupełnienia zasięgów obecnie nadawanych programów ogólnokrajowych, czy regionalnych, nie mówiąc już o całkowitym braku możliwości poszerzenia oferty programowej, tak w wymiarze dodatkowych usług multimedialnych jak i stworzenia nowych, atrakcyjnych programów.
3. Obserwując tendencje i konkretne działania wielu krajów w zakresie rozwoju radiofonii stwierdzić należy, że wszystkie kraje, które poczyniły konkretne kroki w kierunku wyjścia z trudnej i nie rokującej pozytywnie sytuacji, w jakiej znalazło się współczesne radio, przyjęły standard cyfrowego radia wywodzący się z rodziny standardów Eureka-147. Mowa tu o standardach DAB i DAB+, przy czym kraje wchodzące na drogę cyfryzacji emisji radiowej w późniejszym czasie zdecydowały się na standard DAB+, który jest nowocześniejszy, bardziej wydajny widmowo i bardziej ekologiczny od starszej wersji DAB. Kraje europejskie, które budują regularne sieci emisyjne i rozwijają je w celu zastąpienia obecnego systemu FM standardem DAB/DAB+ to:
 - a. Wielka Brytania
 - b. Szwajcaria
 - c. Niemcy
 - d. Norwegia
 - e. Dania
 - f. Szwecja
 - g. Holandia
 - h. Włochy
 - i. Czechy
 - j. Belgia
 - k. Węgry
 - l. Hiszpania

- m. Irlandia
- n. Malta
- o. Monako

Warto wspomnieć, iż Francja, która przed laty wybrała dla swojej radiofonii standard DMB-Audio, również należący do rodziny standardów Eureka – 147, w dniu 28 marca 2013 roku przyjęła standard DAB+ dla swojego radia cyfrowego. Przykładem konsekwentnego działania oraz determinacji w zapewnieniu radiofonii należnego miejsca w cyfrowym świecie jest bardzo dynamiczny rozwój radiofonii DAB+ w Niemczech, gdzie w ciągu jednego roku od rozpoczęcia budowy sieci nadajników radia cyfrowego osiągnięto pokrycie sygnałem DAB+ sięgające 90% populacji. Nie do przecenienia jest fakt jednoznacznego wypowiedzenia się Europejskiej Unii Nadawców (EBU) w kwestii przyszłości radiofonii na naszym kontynencie, które przyjęło formę rekomendacji EBU–R138. Europejska Unia Nadawców, biorąc pod uwagę obecny stan radiofonii analogowej i wszelkie problemy związane z niemożliwością jej dalszego rozwoju, rekomenduje natychmiastowe wdrożenie radiofonii cyfrowej w standardzie DAB+ w paśmie III, przy uwzględnieniu potrzeb wszystkich nadawców w kraju, z jednoczesnym rozszerzeniem oferty programowej połączonej z uruchomieniem zaawansowanych funkcjonalności takich jak teksty, obrazy i przewodniki po programie, służące zachowaniu atrakcyjności radia po przejściu do ery cyfrowej.

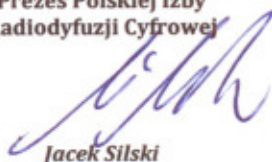
4. Kraje daleko zaawansowane w procesie wdrażania radiofonii cyfrowej określiły warunki, przy których możliwe będzie wyłączenie emisji analogowej FM. Pierwszym takim krajem, który oficjalnie ogłosił datę wyłączenia radia analogowego FM jest Norwegia, ustalając ją na styczeń 2017 roku. Dania również określiła datę wyłączenia emisji analogowej na rok 2019. Natomiast rząd Wielkiej Brytanii pod koniec roku 2013 podejmie decyzję o możliwości wyłączenia emisji analogowej, która może nastąpić już w roku 2015, zgodnie z dokumentem Digital Radio Action Plan, regulującym wszystkie kwestie związane z cyfryzacją emisji radiowej.
5. WorldDMB Forum, światowa organizacja pozarządowa, właściciel i promotor standardów z rodziny Eureka – 147, wraz z Europejską Unią nadawców EBU opracowała i opublikowała tzw. profile odbiorników radia cyfrowego, określające minimalne wymagania konieczne do spełnienia przez różne klasy sprzętu działającego w standardach DAB/DAB+/DMB, harmonizując tym samym rynek producentów w całej Europie i na świecie, a także zapewniając nadawców, że tworzone przez nich programy wraz z dodatkowymi usługami multimedialnymi będą możliwe do odebrania w urządzeniach końcowych z zachowaniem wysokiej jakości i interoperacyjności w całej Europie i poza nią.
6. Doceniając ogromny potencjał i popularność Internetu zważyć należy, że nie rozwiąże on wszystkich problemów radiofonii. Poniżej przedstawiono część długiej listy powodów, dla których tak się nie stanie:
 - a. Sieci telekomunikacyjne nie są w stanie obsłużyć dowolnej liczby słuchaczy
 - b. Internet jest podatny na włamania i strony mogą być stosunkowo łatwo zablokowane
 - c. Obecnie tylko nadawcy kontrolują tworzone przez siebie treści. Posiadanie pośrednika w postaci dostawcy usług internetowych (ISP) może ograniczyć wolność słowa i demokrację
 - d. Internet nie jest bezpłatny. Również nadawcy ponoszą koszty proporcjonalne do ilości danych wysłanych z ich serwerów do Internetu
 - e. Internet działa niestabilnie, jeśli odbiornik porusza się z dużą szybkością
 - f. Internet nie dociera wszędzie tam, gdzie sięga radiofonia rozsiewcza. Problematyczne są zwłaszcza tereny wiejskie
 - g. Internet w przyszłości może nie być otwarty, jako że neutralność sieci w wielu krajach jest kwestionowana
 - h. Radiofonia jest anonimowa, Internet nie

- i. Jeśli nadawcy nie będą mogli dystrybuować swoich treści poprzez skuteczne i efektywne kosztowo sieci nadawcze, wówczas będą musieli walczyć o dostęp do słuchacza przez Internet i konkurować ze wszystkimi innymi dostawcami, przesyłającymi swoje treści tą drogą
7. Uruchomienie przez Polskie Radio S.A. już w 1996 roku pierwszej w Polsce emisji testowej w systemie DAB oraz dalsze konsekwentne działania uczestników budowy rynku radia cyfrowego doprowadziły w 2009 roku do wskazania przez UKE oraz KRRiT technologii DAB+ jako rekomendowanej do cyfryzacji radia. W ślad za tym przeprowadzone testy DAB+ we Wrocławiu i rozwinięcie tego eksperymentu w Warszawie dowiodły dojrzałości tego standardu, dostępności wysoko zaawansowanych technologicznie rozwiązań po stronie urzędów multipleksujących i nadawczych, a także bardzo szerokiego wachlarza urzędów odbiorczych dostępnych w coraz niższych cenach.
8. Wrocławska międzynarodowa konferencja Teraz Radio 2012! umożliwiła prezentację planów uruchomienia stałej emisji DAB+ przez Polskie Radio S.A. opartej na uzyskanej w lutym 2012 roku decyzji rezerwacyjnej oraz wzmogła działania wielu rozgłośni zmierzające do uruchamiania kolejnych emisji testowych. Konferencja Teraz Radio! – Post Scriptum w ramach Poznań Media Expo 2013, na której przedstawiony został aktualny obraz sytuacji i rozwoju radia cyfrowego DAB/DAB+ w Polsce i w Europie pokazała, że już najwyższy czas na podjęcie decyzji o przyszłości radiofonii w Polsce i na uruchamianie stałej emisji.
9. Regionalna Konferencja Radiokomunikacyjna ITU w Genewie (RRC-06), która odbyła się w 2006 roku, określiła wystarczające zasoby częstotliwościowe stanowiące bazę dla budowy multipleksów DAB+ dla Polski. Zgodnie z analizą wykonaną przez Urząd Komunikacji Elektronicznej stwierdzić można, że już dziś możliwe jest zbudowanie sieci DAB+ o pokryciu ok. 75% populacji. W miarę wyłączenia analogowych emisji telewizyjnych pokrycie to może wzrastać, osiągając ok. 90% w roku 2015. Jest to zbieżne z projektem Polskiego Radia obejmującym budowę i rozwój multipleksu narodowo regionalnego bazującego na obecnych i nowoutworzonych programach nadawców publicznych.
10. Perspektywy rozwoju radiofonii cyfrowej i dostępność widma dla tej technologii w paśmie III wskazują również na konieczność podjęcia kwestii przyszłości radia analogowego w celu minimalizowania kosztów równoległych emisji analogowych i cyfrowych, wzorem przodujących regulatorów w Europie.

Sygnatariusze Memorandum apelują o podjęcie niezwłocznych działań mających na celu zabezpieczenie przyszłości radiofonii w Polsce tak, aby proces cyfryzacji mógł się rozpocząć i aby przebiegał w sposób płynny, zabezpieczając interesy wszystkich nadawców, tak publicznych, jak i komercyjnych i społecznych, zarówno ogólnopolskich, jak i regionalnych i lokalnych, dając jednocześnie słuchaczom większy wybór programów, nowe usługi multimedialne i zdecydowanie lepszą jakość.

Prezes Polskiej Izby
Radiodiffuzji Cyfrowej

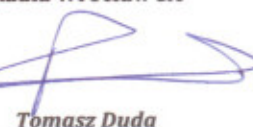
Jacek Silski

Prezes Zarządu
Polskiego Radia SA

Andrzej Szezieniewski

Prezes Zarządu
Radia Wrocław SA

Tomasz Duda